

Evaluatie Onderzoeksprogramma Dementie

Datum geplaatst: 22 april 2025
Deadline: **2 juni 2025, 14.00 uur**

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	1
3.	Voorwaarden en verplichtingen	3
3.1.	Voorwaarden	3
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	3
3.1.2.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	3
3.1.3.	Welk bedrag kunt u aanvragen?	3
3.1.4.	Praktische voorwaarden.....	4
3.2.	Verplichtingen	4
4.	Beoordeling en prioriteitstelling	4
4.1.	Beoordelingsprocedure	4
4.2.	Relevantiecriteria	5
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	5
4.4.	Prioriteitstelling	6
5.	Indienen	6
5.1	Indiening via Mijn ZonMw	6
5.2	Tips	6
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	6
5.4	Inhoudelijke vragen	7
5.5	Technische vragen	7
5.6	Downloads en links.....	7

1. Samenvatting

Wie

De aanvraag dient gedaan te worden, en het project dient uitgevoerd te worden, vanuit een onafhankelijke kennisinstelling die niet betrokken is bij het Onderzoeksprogramma Dementie (OPD)

Waarvoor

De subsidie is bedoeld om een evaluatie uit te voeren van het OPD. Het OPD is gestart in 2021 en heeft een looptijd van 10 jaar. De evaluatie loopt gelijktijdig aan de uitvoering van het programma (in real-time). Naast een eindevaluatie aan het einde van het programma, worden twee tussenevaluaties verwacht in 2026 en 2028, waarmee onder andere tussentijdse bijsturing op de programmadoelen mogelijk is.

Wat

In deze ronde kan maximaal één subsidieoproep gehonoreerd worden met een maximaal budget van €700.000,-. De looptijd van het project hangt samen met de resterende looptijd van het programma, en is maximaal 5 jaar.

Wanneer

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	Maandag 2 juni 2025, 14:00
Ontvangst stukken voor wederhoor	Donderdag 19 juni 2025
Deadline indienen wederhoor	Donderdag 3 juli 2025
Besluit	Augustus 2025
Uiterlijke startdatum	Oktober 2025

2. Doel subsidieoproep

Toelichting op het Onderzoeksprogramma Dementie

Het Onderzoeksprogramma Dementie (OPD)¹ is onderdeel van de Nationale Dementiestrategie van VWS. Het OPD ontwikkelt kennis en draagt bij aan de ontwikkeling van diagnostiek en therapieën om dementie te voorkomen en te behandelen. Dit wordt bereikt door het stimuleren en faciliteren van een hoogwaardige onderzoeks-infrastructuur, waardoor maatschappelijk relevant en kwalitatief hoogwaardig dementieonderzoek wordt verbonden. Hierdoor wordt versneld kennis gegenereerd en doorgeleid over de oorsprong, (gepersonaliseerde) risicoreductie, diagnostiek/prognostiek en behandeling van dementie. Naast kennisontwikkeling stimuleert het programma innovatie en kennisbenutting die moeten leiden tot het voorkomen van dementie en tot een betere kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun naasten nu en in de toekomst.

Het programma doet dit door de kerndoelstelling uit te werken in drie programmadoelen:

1. Bestaande en nog te ontwikkelen kennis, producten, diensten en therapieën worden toegankelijk, betaalbaar en bruikbaar ('bemensbaar') gemaakt. Samen met de andere twee hoofdthema's van de Nationale Dementiestrategie, stimuleert het programma de doorgeleiding van resultaten uit het lab naar onderwijs en uiteindelijk naar de fysieke en sociale leefomgeving van de persoon met dementie en zijn omgeving (naasten, zorgverleners en professionals/vrijwilligers uit het sociaal domein) en vice versa.
2. Het versterken en verankeren van een organisatie-, kennis- en data-infrastructuur die bijdraagt aan een duurzame kennis- en innovatieontwikkeling over het ontstaan, risicoreductie, diagnostiek, prognostiek en de behandeling van dementie, nu en in de toekomst.
3. Nationaal dementieonderzoek laten aansluiten op internationale ontwikkelingen in dementieonderzoek.

Het OPD is gestart in 2021 en heeft een looptijd van 10 jaar. Het budget wat het ministerie van VWS ter beschikking heeft gesteld bedraagt 140 miljoen euro. Het OPD bouwt voort op 8 jaar onderzoek in het ZonMw-programma [Memorabel](#).

¹ [programmamtekst Onderzoeksprogramma Dementie](#)

Evaluatie

De ambities, omvang en duur van het OPD stelt hoge eisen aan de evaluatie van de opbrengsten van het programma. ZonMw vindt het belangrijk dat de evaluatie gelijktijdig loopt aan de uitvoering van het programma (real-time). Dit stelt ZonMw in staat om al gedurende de looptijd van het programma en de gefinancierde onderzoeksprojecten tussentijds gegevens over de impact van het programma inzichtelijk te krijgen. Door deze real-time verzameling, analyse en update tijdens de uitvoering van het programmaproces ontstaat de mogelijkheid binnen het programma ter plekke bij te sturen om de programmadoelen te kunnen bereiken. De real-time analyses kunnen worden aangevuld met andere onderzoeksmethodieken wanneer de onderzoeksvraagstelling daarom vraagt. Daarnaast zorgen de tussentijdse evaluatiemomenten en de eindevaluatie tijdig voor inzicht in hoe invulling te geven aan de periode na afronding van het OPD en inzicht in de effectiviteit van langdurige publieke financiering.

Het kader van de evaluatie van het OPD wordt gevormd door het hierboven beschreven kerndoel en de programmadoelstellingen. Het OPD is echter geen eigenstandig initiatief maar betreft een impuls in een bredere onderzoeks-infrastructuur onder het dementieveld (met financiers als Alzheimer Nederland, de Hersenstichting en Health Holland) en bouwt bovendien voort op eerdere (voorliggende) onderzoeksprogramma's, met het ZonMw-programma Memorabel als belangrijk voorbeeld. De evaluatie zal hierdoor op onderdelen verbreed moeten worden, om de impact van de continuïteit binnen onderzoeks-financiering gericht op dementie inzichtelijk te maken.

De evaluatie zal op meerdere vraagstukken gericht worden en minimaal gericht zijn op:

Opbrengsten van het programma en het bredere onderzoeksveld

- In hoeverre is het onderzoek naar dementie gestimuleerd en wat heeft dat opgeleverd voor de wetenschap? Met een primaire focus op het OPD maar daarnaast ook vanuit voorliggende programma's en door andere financiers.
- Wat is de uitkomst hiervan op de zorg en ondersteuning van mensen met dementie, op het onderwijs van nieuwe en bestaande professionals, en op het beleid?
- Wat is de impact hiervan voor mensen met dementie en hun omgeving? Wat biedt het hen concreet?

Realisatie van het programmadoel

- Gegeven de opbrengsten en impact, in hoeverre kan geconcludeerd worden dat de programmadoelen zijn gehaald?

Positionering van het programma in het brede onderzoeksveld rond dementie

- Wat is de positie van het OPD in het dementie(onderzoeks)veld?
- Hoe verhoudt het OPD zich tot voorliggende programma's en andere financieringsimpulsen?
- Heeft het OPD bijgedragen aan duurzame samenwerkingsverbanden tussen kennisorganisaties en heeft het bijgedragen aan het versterken van virtuele faciliteiten (zoals databanken en wetenschappelijke computernetwerken) op het gebied van dementie?
- Welke onderzoeksthema's zijn geborgd en welke staan nog open?
- Welke trends/ontwikkelingen spelen in het dementie(onderzoeks)veld en hoe speelt het programma daarop in? Moet het programma daar in de toekomst een rol in behouden en/of verkrijgen?

Procesbegeleiding van het programma

- Hoe is het programma organisatorisch en procedureel opgezet en hoe is dit verlopen. Welke aanbevelingen worden meegegeven?
- In hoeverre heeft het programma procedureel ingezet op voortbouwen op eerdere programma's en samenwerking met het bredere onderzoeksveld en onderzoeks-financiers?
- In hoeverre is bijgedragen aan internationalisering en internationale samenwerking?
- Is er voldoende aandacht voor ZonMw brede ontwikkelingen rond kwaliteit en compliance en innovatie en ontwikkeling?
- In hoeverre zijn de beschikbare middelen bereikt/toereikend? En waar ligt dat aan?

Binnen deze subsidieoproep kunt u een aanvraag indienen voor de opzet en uitvoering van de evaluatie van het OPD, conform de hierboven genoemde onderzoeksmethode en vraagstukken.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

In Nederland gevestigde en erkende kennisinstituten in de zin van het EU staatssteunrecht mogen een aanvraag indienen. Kennisinstituten dienen onafhankelijk te zijn, zij mogen geen directe betrokkenheid hebben bij het OPD. Dit houdt onder andere in dat er geen subsidierelatie mag zijn met het OPD. Indien u twijfelt of er sprake is van onafhankelijkheid, kunt u contact opnemen met het bureau ZonMw (zie 5.4 'inhoudelijke vragen').

3.1.2. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.3. Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde:

- Kan maximaal € 700.000 euro worden aangevraagd voor een looptijd tot aan het einde van het OPD (dec 2030)
- Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €700.000,-

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de

begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.2 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.4. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Het is verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag een begroting toe te voegen.
- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- De volgende bijlage(n) zijn verplicht om toe te voegen:
 - Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#).
 - Max 1 A4 met figuren en tabellen.

Wanneer een bijlage niet verplicht is wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw aanvraag. Uitzondering is een optionele bijlage waar figuren en/of tabellen aangeleverd worden. Deze bijlage is dan ook een onderdeel van de beoordeling.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties). Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

Begeleidingscommissie

Het OPD heeft een programmacommissie voor de gehele duur van het programma. De programmacommissie overziet het programma, denkt mee met het verloop van het programma en nieuwe rondes, en beoordeelt aanvragen. Om de evaluatie van het programma onafhankelijk te laten verlopen, zal de programmacommissie niet betrokken zijn bij de evaluatie van het programma. Hier is een aparte, onafhankelijke, begeleidingscommissie voor aangesteld. De begeleidingscommissie heeft inspraak bij totstandkoming van de inhoud van de subsidie-oproep en beoordeelt aanvragen. Tijdens de looptijd van de evaluatie leest de begeleidingscommissie mee met de tussentijdse evaluaties en de eindevaluatie, en de aanbevelingen die hieruit voortkomen voor bijsturing van het programma. Daarbij zal de begeleidingscommissie een brug vormen naar het bestuur van ZonMw en de programmacommissie.

Beoordelingsproces

- Op bureauniveau wordt een ontvangstcheck gedaan om te kijken of uw aanvraag voldoet aan de randvoorwaarden. Wanneer uw aanvraag niet ontvankelijk (onvolledig of onjuist ingediend) is ontvangt u binnen 2 dagen na de deadline bericht van ZonMw. In het bericht staat welk onderdeel aangevuld moet worden om alsnog voor beoordeling in aanmerking te komen. U krijgt 2 dagen om de aanpassingen door te voeren en de subsidieaanvraag in zijn geheel opnieuw in te dienen in [Mijn ZonMw](#). Wij vragen u de dagen na de deadline telefonisch bereikbaar te zijn.
- De uitgewerkte subsidieaanvraag wordt op kwaliteit beoordeeld door onafhankelijke externe referenten.
- De aanvrager krijgt de gelegenheid schriftelijk op de geanonimiseerde beoordelingen te reageren middels een wederhoor.
- De begeleidingscommissie van de evaluatie van het OPD beoordeelt de relevantie en de kwaliteit vanuit verschillende expertises, waaronder ook ervaringsdeskundigheid, en geeft een voorlopig oordeel op basis van:
 - De subsidieaanvraag
 - De referentenrapporten
 - Het wederhoor
- Het ZonMw-bestuur neemt het uiteindelijke besluit over uw subsidieaanvraag.

4.2. Relevantiecriteria

- **Diversiteit**
- Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [sekse en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **[Participatie](#) van patiënten en/of eindgebruikers**
Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.
- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
- **Toepassing in termen van impact**
Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).
- **Programmaspecifieke criteria**
- De doelstellingen van het project zijn helder beschreven en passen bij de doelen van het OPD en de kaders van deze subsidieoproep.
- De resultaten van het onderzoek zijn relevant voor mensen met dementie en hun naasten.

4.3. Kwaliteitscriteria

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**
Beschrijf de doelstelling en vraag- of taakstelling. Let daarbij op helderheid, reikwijdte en originaliteit.

- **Plan van aanpak**
- Beschrijf de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing.
- De evaluatie wordt uitgevoerd tijdens de looptijd van het programma en neemt actuele informatie mee, waaronder de afgeronde en lopende projecten en openstaande of geplande rondes.
- Binnen het plan van aanpak zal een 1^e tussen evaluatie gepland worden in de loop van 2026, een 2^{de} tussen evaluatie in de eerste helft van 2028 en een eindrapportage in december 2030.
- **Haalbaarheid**
maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.
- **Projectgroep of persoon**
Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

Kwaliteit	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Relevantie					
Zeer relevant	1	3	5	Afwijzen	Afwijzen
Relevant	2	4	6	Afwijzen	Afwijzen
Laag relevant	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen

Bij de prioritering in het geval van gelijk scorende subsidieaanvragen wordt eerst gekeken naar de kwaliteit van het plan van aanpak. Daarna wordt gekeken naar de aansluiting op vragen en behoeften van mensen met dementie. Indien op basis van deze criteria geen onderscheid gemaakt kan worden, wordt verder gekeken naar het kwaliteitscriterium 'haalbaarheid'.

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is **maandag 2 juni 2025 om 14:00**.

5.2 Tips

- Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van **clusterondersteuning, dementie@zonmw.nl**. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Miranda van Duijn, programmamanager, duijn@zonmw.nl.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun.](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)